

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/84/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723200101
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6723200101.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a členov senátu Mgr. Stanislavy Salajovej a JUDr. Vladimíra Šalamúna, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. B. XXXX/X, XXX XX D., zastúpeného advokátom Mgr. Ivanom Bugrim, so sídlom Námestie SNP 23, 960 01 Zvolen, IČO: 42 307 155, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 4.298,79 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 7C/3/2023-199 zo dňa 29. augusta 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Okresného súdu Zvolen č.k. 7C/3/2023-199 zo dňa 29. augusta 2023 potvrdzuje.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Zvolen (ďalej aj len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.298,79 € v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (prvý výrok rozsudku). O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (druhý výrok rozsudku).

1.1 V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia sumy vo výške 4.298,79 € titulom náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie, konkrétne porušením Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica 2003/88/ES“), ktorá bola žalovanou nesprávne implementovaná (resp. nebola v časti implementovaná) do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky.

1.2 Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 ZoHaZZ), a to tým spôsobom, že pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku v zmysle § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „ZoHaZZ“), (ďalej aj „určená služobná pohotovosť“). Okrem určenej pohotovosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny, hasičovi môže byť (a aj pravidelne býva) nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ (ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“), a to napr. v prípade, ak je nevyhnutné zabezpečiť personálnu obsadenosť v mieste výkonu služby v dôsledku absencie niektorého z kolegov, pri rozsiahlych požiaroch, živelných pohromách, resp. iných udalostiach vyžadujúcich zvýšený počet hasičov, na zastupovanie kolegov, ktorí nemôžu nastúpiť do služby z dôvodu náhlych nepredvídateľných okolností a podobne. Obe služobné pohotovosti, či už určená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, rovnako ako ani nariadená

služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ, sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. S poukazom na vyššie opísané rozvrhnutie služobného času, žalobca v žalovanom období január 2020 – november 2022 vrátane, žalobca odpracoval spolu 1.665,62 hodín určenej služobnej pohotovosti. Za žalované obdobie žalobca pritom celkovo odpracoval spolu 1874,10 hodín služobnej pohotovosti (určenej + nariadenej), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času.

1.2 S poukazom na uvedené skutočnosti a vzhľadom na údaje vyplývajúce z priložených listinných dôkazov je podľa žalobcu zrejmé, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ tak, ako to ustanovuje § 85 ods. 2 ZoHaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to ustanovuje článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. K tejto skutočnosti pritom dochádza v dôsledku skutočnosti, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti mu nie je započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora, ktorý sa v rozsudku C-429/09 vo veci Günter Fuß zo dňa 25.11.2010 zaoberal práve otázkou výkladu Smernice 2003/88/ES v súvislosti s porušením článku 6 Smernice 2003/88/ES, ktorý ustanovuje maximálny týždenný pracovný čas. Z citovaného rozsudku Súdneho dvora jednoznačne vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, a teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z uvedeného zároveň nepochybne vyplýva, že aj žalobca má právo dovoľávať sa práv vyplývajúcich zo Smernice pred vnútroštátnym súdom. V tejto súvislosti žalobca poukázal aj na rozsudok Súdneho dvora C-303/98 zo dňa 03.10.2020 vo veci Simap, uznesenie C-241/99 zo dňa 03.07.2001 vo veci Confederación Intersindical Galega (CIG), uznesenie Súdneho dvora C-52/04 zo dňa 14.07.2005 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, rozsudok Súdneho dvora C-518/15 zo dňa 21.02.2018 vo veci Rudy Matzak, rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-397/01 až 403/01 zo dňa 05.10.2004 vec Bernhard Pfeiffer a spol.

1.3 Podľa žalobcu ním uplatnený nárok je pri absencii explicitnej vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva Únie jednotlivcovi potrebné posudzovať analogicky podľa ustanovení právneho poriadku Slovenskej republiky, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie. Týmto ustanoveniami sú podľa ustanovenia § 11 - § 13 Občianskeho zákonníka, upravujúce nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada sa poskytuje aj v peniazoch. Neprimeraná pracovná zaťaženosť a to, že musí tráviť v práci aj ten čas, ktorý by žalobca pri dodržaní Smernice 2003/88/ES pracovať nemal, má pritom veľmi nepriaznivý vplyv na kvalitu života žalobcu, keďže na úkor jeho najbližších a jeho osobného života trávi neprimerane dlhý čas v práci. V dôsledku porušovania práva na maximálne 48- hodinový týždenný pracovný čas prichádza o čas, ktorý by žalobca chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Vzhľadom na fyzickú a psychickú náročnosť jeho práce je pritom dostatok času na oddych nevyhnutný. Tých približne 5 až 8 hodín týždenne, ktoré strávi v práci viac oproti tomu, čo umožňuje Smernica 2003/88/ES, by inak mohol venovať jeho rodine, priateľom, či osobným záľubám. Tento stav pritom pretrváva už dlhoročne, nielen počas žalovaného obdobia. V dôsledku toho, že trávi v práci aj ten čas, ktorý by pracovať nemal, ak by bola predmetná Smernica 2003/88/ES dodržaná, je tak porušované aj jeho základné právo na ochranu súkromia a rodinného života.

1.4 Vzhľadom na rozhodujúce skutkové a právne okolnosti tejto veci je žalobca názoru, že ustanovenie § 122 ZoHaZZ je práve takým ustanovením, ktoré je z hľadiska analógie iuris „najbližšie“ prejednávanej veci na to, aby jeho aplikáciou bolo možné určiť primeranú výšku náhrady škody. Podľa názoru žalobcu je totiž aj výšku nemajetkovej ujmy potrebné určiť spôsobom, ktorý najviac a najlepšie zohľadňuje okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla. Hodiny služobnej pohotovosti, ktoré žalobcovi neboli započítané do služobného času, je možné analogicky posúdiť ako odpracované mimo rozvrhnutia služobného času (čo je práve rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ), keďže služobný čas by mal byť rozvrhnutý tak, aby k porušovaniu jeho práv nedochádzalo, pričom k tomuto porušovaniu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti, ktorá sa mu však nezapočítavala do služobného (pracovného) času. Primeranú náhradu škody v tomto prípade predstavuje rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 ZoHaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, a to za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti počas žalovaného obdobia. Uvedeným spôsobom stanovená a touto žalobou uplatňovaná primeraná náhrada škody teda predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti (50 % zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa §

122 ods. 2 písm. a/ ZoHaZZ) a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť (15 % zo sumy príslušnej časti služobného platu podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ a 30 % z tejto sumy ak ide o deň služobného pokoja), t. j. vo výške zodpovedajúcej 35 %, resp. 20 % zo sumy, ktorá je príslušnou časťou jeho služobného platu (50 % – 15 % = 35 %, a v prípade ak ide o deň služobného pokoja 50 % - 30 % = 20 %). Takýto spôsob výpočtu náhrady škody podľa žalobcu spĺňa odškodňovaciu úlohu, je v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou Súdneho dvora a zároveň spĺňa aj požiadavku primeranosti, pričom nie je sumou neprimerane vysokou. Vzhľadom k všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe vyplývajúcej z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka si žalobca podanou žalobou uplatnil nárok spätne za obdobie 3 rokov pred podaním tejto žaloby, a to počínajúc splatnosťou mzdy za mesiac január 2020 (ktorá nastala 10.02.2020) až po november 2022 vrátane.

1.5 Vzhľadom na vyššie uvedený spôsob výpočtu žalobca vyčíslil škodu vo forme nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla porušením práva Únie, a to nasledovne: nemajetková ujma za rok 2020 (január 2020 – december 2020 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 966,28 €, nemajetková ujma za rok 2021 (január 2021 – december 2021 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1674,94 €, nemajetková ujma za rok 2022 (január 2022 – november 2022 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1657,57 €. Celková výška náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za žalované obdobie január 2020 až november 2022 vrátane (t. j. od 01.01.2020 do 30.11.2022), teda pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 1665,62 hodín predstavuje súhrnne sumu vo výške 4.298,79 €, ktorej zaplata sa žalobca touto žalobou domáhal.

2. V ďalšom obsahu napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol vykonané dokazovanie, závery z neho vyplývajúce, na vec aplikoval ustanovenia čl. 7, 36, 40 a 144 Ústavy SR, ustanovenia § 85, § 86, 92, 103, 116, 122, 130 a 135e ZoHaZZ, ustanovenia § 11 až 13, 100 a 101 Občianskeho zákonníka, čl. 1, 2, 6, 16 a 17 Smernice 2003/88/ES a čl. 2 Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci.

2.1 Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že v prípade absencie alebo nesprávnej transpozície smerníc, ako právnych aktov Európskej únie, ktoré majú priamy účinok a sú ich ustanovenia bezpodmienečné, dostatočne jasné a presné, osoby, ktoré sú konaním štátu poškodené, môžu sa voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času má priamy účinok, pretože priznáva jednotlivcovi práva, v rámci minimálnych požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času. Zodpovednosť členského štátu Európskej únie platí v prípade každého porušenia bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa vnútroštátneho práva povinnosť škodu nahradiť. Z uvedených dôvodov je preto žalovaná – Slovenská republika v spore pasívne vecne legitimovaným subjektom, za ktorý koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný štátny orgán, do pôsobnosti ktorého patrí HaZZ, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnom období. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je zároveň štátny orgán, do kompetencie ktorého spadá právna úprava zriadenia, postavenia organizácie a riadenia HaZZ, úprava štátnej služby a právnych vzťahov, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkov HaZZ. Ministerstvo je kompetenčne zodpovedné aj za riadnu transpozíciu smerníc Európskej únie do slovenského právneho poriadku týkajúce sa úpravy požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času príslušníkov HaZZ.

2.2 V súvislosti so vznesenou námietkou miestnej nepríslušnosti súdu žalovanou súd prvej inštancie poukázal na § 19 písm. b) CSP, ktorý upravuje osobitnú miestnu príslušnosť tak, že popri všeobecnom súde žalovaného, je na konanie miestne príslušný súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Zo skutkových tvrdení, ktoré žalobca v konaní uvádzal vyplývalo, že k zásahu do jeho práv postupom žalovanej došlo v súvislosti s výkonom štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v mieste vykonávania štátnej služby v územnom obvode Okresného súdu Zvolen, preto súd postupom podľa § 42 CSP námietku miestnej nepríslušnosti tunajšieho súdu vyhodnotil ako nedôvodnú.

2.3 K tvrdeniu žalovanej, že na žalobcu ako príslušníka HaZZ sa Smernica 2003/88/ES nevzťahuje súd prvej inštancie uviedol, že v zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie k ZoHaZZ je uvedená aj Smernica 2003/88/ES. Štátna služba žalobcu nevykazuje žiadne osobitosti, ktoré by v štandardnom režime fungovania v rámci plnenia úloh zboru podľa ZoHaZZ mali zakladať

výnimku z pôsobnosti Smernice 2003/88/ES podľa článku 17. Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné. Článok 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS nevyklučuje z pôsobnosti Smernice služby civilnej ochrany ako takej, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení Smernice 2003/88/ES. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí podľa súdu prvej inštancie vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, napr. v prípade neočakávaných udalostí priamo ohrozujúcich život, zdravie, či majetok, pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Aj keď služba žalobcu okrem iných úloh zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, tak za štandardných podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času príslušníkov zboru v súlade s úlohami, ktoré boli na zbor prenesené. Výkon služby žalobcu sa nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci. Na základe uvedeného súd prvej inštancie prijal záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

2.5 Ďalej súd prvej inštancie skonštatoval, že Súdny dvor EÚ judikoval, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok (rozsudok C-429/09 vo veci Günter Fuß), pretože priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva únie súčasťou systému zmlúv, na ktorých je únia založená. Služobnú pohotovosť ZoHaZZ explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z § 86 ZoHaZZ pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 ZoHaZZ a vyplýva aj z § 122 ods. 3 zákona, pretože ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu výjazdu, až takéto vykonávanie je štátnou službou. Podľa Smernice 2003/88/ES je pracovný čas aj čas pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorej je pracovník fyzicky prítomný na pracovisku. 48-hodinová hranica pre priemerný týždenný pracovný čas určená Smernicou 2003/88/ES zahŕňa nadčasy, aj pracovnú pohotovosť. ZoHaZZ umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi služobný pracovný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) Smernice. Z uvedeného preto bolo podľa súdu prvej inštancie možné vyvodiť záver, že práva žalobcu sú vzhľadom na znenie článku 2, článku 6 písm. b) Smernice porušované, a to dostatočne závažne, pretože ide o práva s osobitným významom, ktoré zakladajú minimálnu požiadavku na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

2.6 Súd prvej inštancie sa stotožnil s argumentáciou žalobcu, že mu nerešpektovaním Smernice 2003/88/ES vznikla ujma, ktorú je možné analogicky posudzovať podľa § 11 a nasledovných Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Vychádzajúc z výpovede žalobcu, z rozpisu jeho pracovnej pohotovosti, z evidencie dochádzky za žalované obdobie a z obsahu výplatných pásov žalobcu za obdobie január 2020 až november 2022 súd prvej inštancie konštatoval, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, t. j. v čase od januára 2020 do novembra 2022 a v príčinnej súvislosti s porušovaním článku 2 a článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES dlhodobo dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, práva na súkromný a rodinný život. V dôsledku nerešpektovania Smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobca prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských aktivít, fyzickej, psychickej relaxácii, čím možno konštatovať aj zásah do osobnostných práv žalobcu. Na základe uvedeného žalobcovi nepochybne vznikol nárok na primerané odškodnenie. Iba samotné konštatovanie porušenia práv by nespĺnilo funkciu dostatočného zadostučinenia. Peňažná náhrada je v tomto prípade jednoznačne spôsobilá forma odškodnenia vzniknutej ujmy.

2.7 Žalovanou vznesenú námietku premlčania žalobou uplatneného nároku súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K ujme žalobcu dochádzalo každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie (január 2020 až november 2022) tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES a v priamej príčinnej súvislosti dochádzalo k ujme na právach

žalobcu. Žalovaná porušením Smernice 2003/88/ES nekompenzoval ujmu v služobnom plate žalobcu ku dňu splatnosti mzdy za kalendárny mesiac, vždy 10. deň nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Žalobca si nárok uplatnil počnúc splatnosťou mzdy za mesiac január r. 2020, ktorá bola 10.02.2020. Žaloba bola súdu doručená dňa 10.01.2023, preto nárok žalobcu uplatnený v konaní premlčaný nie je.

2.8 Súd prvej inštancie žalobcom stanovený postup výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu, akým k zásahu došlo, ako aj k následkom v živote žalobcu a to vo vzťahu k porovnateľnému kritériu ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaloval teda nemajetkovú ujmu vyčíslenu za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hod týždenne. Za primeranú náhradu považoval finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva ZoHaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti (t. j. mimo určenej služobnej pohotovosti). Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalovanom období (január 2020 až november 2022), pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (dochádzkový systém), konkrétne v rozsahu 1.665,62 hodín. Pretože žalovaná nerozporovala doklady predložené žalobcom, ani výpočet času služobnej pohotovosti ako taký, uvedené súd prvej inštancie považoval za nesporné a vychádzal z takéhoto určenia. Keďže za uvedený čas bola žalobcovi priznaná odmena nižšia, ako pri určenej služobnej pohotovosti podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ, žalobca vyčíslil rozdiel takejto odmeny, ktorý si uplatnil v celkovej výške 4.298,79 €. Nemajetková ujma predstavovala v zmysle vyššie uvedeného za rok 2020 sumu 966,28 €, za rok 2021 sumu 1.674,94 € a za rok 2022 1.657,57 €. Podrobný výpočet sumy nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie uviedol v bode 64. napadnutého rozsudku. Na záver súd prvej inštancie skonštatoval, že peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah sa určuje odhadom, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť zásahu do práv žalobcu a je závislá od úvahy súdu. Výpočet uvádzaný žalobcom súd prvej inštancie posudzoval z pohľadu, či suma, ku ktorej žalobca svojim výpočtom dospel (4.298,78 €) je primeranou peňažnou satisfakciou za neoprávnený zásah do práv žalobcu a dospel k záveru, že vzhľadom na špecifickosť zásahu do práv žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu je žalovaná suma primeraná, zodpovedajúca dostatočnému finančnému zadostučineniu.

2.7 Na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody titulom porušenia komunitárneho práva nesprávnym prevzatím Smernice do slovenského právneho poriadku, konkrétne do ZoHaZZ, je daný v celom rozsahu čo do dôvodu a výšky. Pretože žalobca uplatnený nárok v konaní riadne preukázal, súd prvej inštancie žalobe vyhovel v celom rozsahu.

2.8 O nároku na trovy konania strán sporu súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP. Pretože bol žalobca v konaní plne úspešný, súd prvej inštancie mu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, písm. f/ a písm. h/ CSP. Namietala, že na to, aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že uplatnený nárok žalobcu je dôvodný, musel by žalobca preukázať, že ZoHaZZ prebral Smernicu 2003/88/ES nesprávne, t. j. musel by poukázať na také ustanovenia ZoHaZZ, ktoré by boli v rozpore so Smernicou 2003/88/ES. Ďalej žalovaná namietala, že súd prvej inštancie nemal právomoc skúmať súlad ZoHaZZ so Smernicou 2003/88/ES, ktoré právo nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, resp. do kompetencie iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie, pričom súd prvej inštancie si takýto záver nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, nakoľko dôsledky a aplikácia takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Žalovaná tiež namietla, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci patrí posudzovanie takto nastolenej otázky a podľa žalovanej preto napadnutý rozsudok vykazuje znaky arbitrárnosti, keď súd vôbec nezohľadnil zrejmé prekážky vo svojom postupe v tomto súdnom konaní a dostatočne sa nezaoberal ani vznesenými oprávnenými námietkami žalovanej, naopak súd priznal žalobcovi nárok na náhradu škody bez presvedčivého odôvodnenia. Súd prvej inštancie sa podľa žalovanej nesprávne vysporiadal s ním vznesenou námietkou nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej, keď nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“; v prvom prípade ide o transponovanie, t. j. prebratie konkrétneho znenia alebo obsahu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku členského štátu a v druhom prípade ide o použitie konkrétnych článkov smernice na konkrétny prípad. Na to, aby bolo možné konštatovať, že Smernica 2003/88/ES bola prebratá nesprávne, musí dôjsť k porovnaniu ZoHaZZ v jeho znení pred účinnosťou ako aj po účinnosti (t. j. po prebratí) Smernice

2003/88/ES. Poukázal na to, že žalobca v žalobe pripúšťa, že ZoHaZZ výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času, ani neobsahuje ustanovenie stanovujúcu dĺžku týždenného pracovného času nad 48 hodín. Podľa žalovanej táto skutočnosť neznamena, že by Smernica 2003/88/ES bola do ZoHaZZ prebratá nesprávne, aj keby sa na prípad žalobcu vzťahovala. Podľa žalovanej nebolo jej povinnosťou skopírovať doslovné znenie každého ustanovenia Smernice 2003/88/ES do textu ZoHaZZ aj vzhľadom na priamy účinok smernice Európskej únie. Podľa žalovanej žiadne ustanovenie ZoHaZZ nie je možné považovať za rozporné so Smernicou 2003/88/ES.

3.1 V prípade aplikácie smernice ide podľa žalovanej o použitie konkrétnych článkov smernice na konkrétny prípad; porušenie smernice môže byť spôsobené až aplikáciou jednotlivých ustanovení smernice, ak si adresát účinkov smernice (napr. zamestnávateľ) vyloží jej ustanovenia v rozpore s jej obsahom. Smernica môže byť do vnútroštátneho právneho poriadku prebratá správne, ale jej konkrétne použitie, t. j. aplikácia môže byť v konkrétnom prípade v rozpore s cieľom a obsahom smernice. Až nesprávna aplikácia smernice by mohla v konečnom dôsledku založiť prípadný nárok na náhradu škody, je preto nevyhnutné, aby sa prebratie a aplikácia smernice rozlišovali, nakoľko aj nesprávne prebratá smernica môže byť u rôznych adresátov aplikovaná správne a naopak. Žalovaná, t. j. Slovenská republika pri preberaní smernice de facto neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovanej za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje, pričom ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu a mzdový nárok sa „skrýva“ za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Slovenská republika nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu Smernice na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa; žalovaná (Slovenská republika) má podľa žalobcu zodpovedať za škodu, ktorá mala vzniknúť nesprávnym prebratím (nie aplikáciou) Smernice 2003/88/ES. Žalovaná však nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je orgánom, ktorý by sa na aplikácie smernice podieľal; akýkoľvek nárok žalobcu z iného ako žalovaného titulu totiž nie je predmetom súdneho konania. Žalovaná namietla, že súd mal rozlišovať mieru zodpovednosti za prípadný vznik škody medzi dvomi samostatnými subjektami Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra SR, resp. Hasičským a záchranným zborom. Nie je podľa nej prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Slovenská republika a Ministerstvo vnútra SR sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv nie je možné zamieňať. Aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia Smernice 2003/88/ES na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako to nesúvisí so zodpovednosťou žalovanej za správnosť prebratia smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, čo je ďalším dôvodom nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej.

3.2 Žalovaná namietala, že súd nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť Smernice 2003/88/ES, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu. Rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS, ako aj negatívne vymedzený v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na veci a činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica 2003/88/ES podľa žalovanej na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Štátnu službu príslušníkov hasičského a záchranného zboru vykonávajúci zásahovú činnosť možno podľa žalovanej jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifika štátnej služby príslušníkov policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov. Úlohy, ktoré príslušníci hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného hasičského a záchranného zboru subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Vyplýva to z ust. § 3 ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2001 Z. z. a zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme. Ďalej žalovaná namietla, že rozhodnutie vo veci C-429/09, G. Fuß sa týka „mestského hasiča“, preto ho nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v takomto zariadení a štruktúre mestských hasičov sú absolútne odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky, ktorého zriaďovateľom je štát (nie obec) a sú im poskytované rôzne osobitné výhody „definitívny“ až po systém sociálneho zabezpečenia, tak ako v prípade príslušníkov policajného zboru. Nakoľko Smernica 2003/88/ES sa podľa žalovanej

na príslušníkov hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času, ako aj ich odmeňovanie nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Z týchto dôvodov sa príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda.

3.3 Žalobca podľa žalovanej neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Žalobca podľa nej nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“, a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať, alebo venovať sa inej činnosti. Nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, len na základe pokynu svojho zamestnávateľa. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom a teda má sa zarátať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je podľa žalovanej dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Poukázala na rozhodnutie Súdného dvora C-46/96 Brasserie du Pecheur, v zmysle ktorého by mal vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalobca nepreukázal, že oznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Ohľadom formy a spôsobu výpočtu náhrady škody Súdný dvor v rozhodnutí C-429/09 G. Fuß uviedol, že „Smernica 2003/88 neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. V prípade neexistencie ustanovení práva únie v danej oblasti je na vnútroštátnom práve dotknutého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity jednak určilo, či škoda vznikla pracovníkovi, ako je G. Fuß vo veci samej v dôsledku porušenia právnej normy únie, musí byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna, alebo finančným odškodnením a jednak definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady.“

3.4 Žalovaná namietla, že žalobca v žalobe vychádzal len z priemerných hodnôt odpracovaného týždenného pracovného času ako aj času odpracovanej pohotovosti, avšak z uvedeného vôbec nevyplýva, či za konkrétne obdobie skutočne dochádzalo k prekročeniu maximálneho limitu pracovného času pri referenčnom období 6 mesiacov. Podľa jej názoru tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy. Žalovaná namietala, že žalobca nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mala byť spôsobená žalobcovi. Podľa žalovanej žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym relevantným spôsobom. Žalovanej nie je zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom, bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Súd prvej inštancie právny nárok na náhradu škody subsumoval pod ustanovenia Občianskeho zákonníka v podobe nemajetkovej ujmy; vo vzťahu ohľadne určenia prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, je však potrebné, výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd žalobcovi priznal, považovať za zjavne neprimeranú, a to aj porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podľa názoru žalovanej podstatne vyššia. Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého „Výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti.“ (napr. Público - Comunicacáo Social S.A. v. Portugalsko). Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pre určovanie výšky „náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov; pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy“ (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Žalovaná ďalej namietala, že pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme je nevyhnutné, aby súd zdôvodnil, prečo nebolo pre žalobcu postačujúce zadost'učinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. čím bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, ktorá by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v danej výške. Žalobca podľa žalovanej v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku prvoinštančným súdom priznanej sumy. Samotný súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí konštatuje, že výška žalovanej sumy tak, ako je uplatnená žalobcom, je májúca vzhľadom na povahu uplatneného nároku. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy, ktorú treba riadne

a konkrétne preukázať. Žalovaná zdôraznila, že nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by žalobca utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti; žalobca sa nedomáha, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu. V konaní nebolo na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom podľa žalovanej preukázané ani to, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Z obsahu žaloby podľa nej vyplýva, že žalobca vidí problém vo svojom nedostatočnom finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti, keď sa žalobou domáha len finančného plnenia od Slovenskej republiky. Otáznym zostáva, akú inú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne takmer vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nijakou inou zmysluplnou činnosťou, príp. ho plnohodnotne tráviť s rodinou. Žalobca v žalobe nežiada, aby sa mu čas pohotovosti započítaval do fondu pracovného času a nežiadal to ani od svojho zamestnávateľa. Ak by sa totiž čas pohotovosti započítaval do fondu pracovného času žalobcu, tak logicky by žalobca musel počas pohotovosti tráviť čas na pracovisku a nemohol by ho tráviť inde, napr. so svojou rodinou. Z tohto vidieť jednoznačný rozpor v tvrdeniach a zámeroch žalobcu a preukazuje to podľa žalovanej skutočnosť, že žalobcovi žiadna nemajetková ani iná ujma nemohla vzniknúť. Ak by v dôsledku nesprávneho prebratia smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával, potom by bolo prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásluhu u svojho zamestnávateľa, čo však žalobca v žalobe nežiada, ale domáha sa len finančného plnenia, ktoré má slúžiť ako akási kompenzácia bez toho, aby bol tento údajný protiprávny stav do budúca napravený. Vzhľadom na uvedené sú úvahy súdu prvej inštancie o porušení práva žalobcu na primeraný odpočinok a z toho vyplývajúceho zásahu do jeho osobnostných práv podľa žalovanej celkom bezpredmetné, nakoľko žalobca nechce žalobou dosiahnuť zlepšenie či úpravu svojej pracovnej pozície u zamestnávateľa. Ak by aj súd prvej inštancie po vyhodnotení všetkých námietok žalovanej dospel k záveru, že Smernica 2003/88/ES bola žalovanou (resp. zamestnávateľom žalobcu) uplatňovaná nesprávne, nemožno podľa názoru žalovanej na strane žalobcu hovoriť o vzniku akejkoľvek škody, resp. nemajetkovej ujmy (keď žalobca nepreukázal, že by ujma bola dostatočne závažná), čo je bez ďalšieho dôvodom na zamietnutie žaloby.

3.5 Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaná navrhla, aby odvolací súd postupom v zmysle § 388 CSP zmenil výrok napadnutého rozsudku tak, že žalobu zamietla.

4. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca prostredníctvom právneho zástupcu. Žalobca odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považoval za v celom rozsahu zákonný a vecne správny. Odvolanie žalovanej naproti tomu považoval za v celom rozsahu nedôvodné a neopodstatnené.

4.1 Vo vzťahu k námietke právomoci súdu žalobca poukázal na svoju argumentáciu uvedenú v žalobe. Zdôraznil, že Súdny dvor EÚ vo svojej konštantnej judikatúre výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali, keďže takáto činnosť predstavuje základný kameň, na ktorom je postavená doktrína Súdneho dvora o priamych a nepriamych účinkoch a aplikovateľnosti predpisov únieového práva vnútroštátnymi orgánmi každého členského štátu. Je podľa neho nespochybniteľné, že vnútroštátny súd pri rozhodovaní o individuálnom nároku jednotlivca na náhradu škody (či už majetkovej škody alebo nemajetkovej ujmy) vzniknutej porušením únieového práva má a musí mať právomoc posudzovať, či vnútroštátna právna norma je v súlade s predpisom únieového práva, teda posudzovať aj to, či konkrétna smernica bola do vnútroštátnej úpravy transponovaná správne. V tomto smere poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-106/89 zo dňa 13.11.1990 vo veci Marleasing SA proti La Comercial Internacional de Alimentacion SA a veci C-456/98 zo dňa 13.07.2000 vo veci Centrosteel Srl proti Adipol GmbH. Opätovne pritom poukázal na pre tento spor ťažiskový rozsudok Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß. Mal jednoznačne za to, že na území Slovenskej republiky neexistuje žiadny iný orgán než všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by bol vzhľadom na predmet jeho žaloby oprávnený a súčasne povinný prejednať a rozhodnúť tento spor a v rámci neho si aj prejudiciálne posúdiť súlad a správnosť transpozície Smernice 2003/88/ES do ZoHaZZ. Právomoc súdu prvej inštancie na konanie a tým aj vydanie odvolaním napadnutého rozsudku v tejto veci je podľa jeho názoru nepochybne daná a odvolacia námietka žalovanej o údajnom nedostatku právomoci či „kompetencie“ súdu prvej inštancie nemôže obstáť.

4.2 K otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného štátu ako aj k námietke pôsobnosti Smernice 2003/88/ES žalobca opätovne poukázal na svoje predchádzajúce písomné podania a vyjadrenia. K námietke voči nároku na náhradu škody žalobca uviedol, že je nesporné, že ako hasič vykonáva určenú služobnú pohotovosť (ktorá mu nie je započítavaná do odpracovaného času a žalovaná ju za pracovný čas nepovažuje), výlučne na jeho pracovisku (teda na hasičskej stanici), ktorú nemôže opustiť

a po celý čas trvania určenej služobnej pohotovosti musí byť v služobnej rovnošate pripravený do 1 minúty opustiť stanicu a vykonať služobný zákrok (pri požiari, živelnej pohrome a pod.). S poukazom na judikatúru Súdneho dvora EÚ považoval potom za absolútne nepochybné, že ním vykonávanú služobnú pohotovosť (a to vrátane jej „neaktívnej časti“), je nevyhnutné považovať za pracovný čas tak, ako to stanovuje článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES a to úplne bez ohľadu na to, že nie počas celej dĺžky trvania určenej služobnej pohotovosti (8 hodín v rámci každej zmeny) vykonáva „aktívnu činnosť“. V doterajšom priebehu sporu rozsiahlo poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, z ktorých jednoznačne vyplýva, že práve takú služobnú pohotovosť, akú v rámci určenej služobnej pohotovosti každý hasič vykonáva, je nevyhnutné považovať za pracovný čas. V tomto prípade bola Smernica 2003/88/ES do našej vnútroštátnej právnej úpravy ZoHaZZ podľa žalobcu transponovaná len formálne (deklarovaním jej prebratia do ZoHaZZ), pretože cieľ Smernicou 2003/88/ES sledované - v tomto prípade reálne rešpektovanie vymedzenia pojmu „pracovný čas“ (čl. 2 ods. 1 v spojení s ods. 2 Smernice) a zároveň aj neprekročovanie maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času (čl. 6 písm. b) Smernice), úplne zjavne dosahované nie sú a neboli a vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ tieto ustanovenia Smernice 2003/88/ES nerešpektuje, o čom žalovaná nepochybne vie a musí vedieť. Porušovanie práv hasičov nerešpektovaním Smernice 2003/88/ES je podľa žalobcu stav, ktorý trvá dlhoročne (t. j. nielen počas žalovaného obdobia) a o ktorého protiprávnosti žalovaná nepochybne vie a musí vedieť, pričom sama žalovaná je pôvodcom tohto protiprávneho stavu. Ak by teda sama žalovaná konala tak, ako je v zmysle únieového práva povinný, k porušovaniu svojich práv by nedochádzalo. Žalovaná však protiprávny stav naďalej vedome udržiava. Žalobca považoval za zarážajúce, že žalovaná (štát), ktorá porušuje dlhoročne svoje povinnosti a vedome nerieši a udržiava ním vyvolaný protiprávny stav, vyčíta jednotlivcovi (žalobcovi), že sa domáham odškodnenia ujmy, ktorá mi reálne vznikla a za ktorú zodpovedá štát na základe zásady absolútnej objektívnej zodpovednosti. Je to totiž len a len žalovaná, ktorá má ako jediný reálne všetky materiálne a formálne prostriedky ako zabezpečiť, aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ a to tak, že konečne prijme všetky potrebné legislatívne a vecné opatrenia (novelizáciou ZoHaZZ a značným rozšírením počtu hasičov), ktorej prostredníctvom budú reálne (teda materiálne, nie len formálne) dosahované všetky ciele sledované Smernicou 2003/88/ES. Žalobca považoval za úplne nedôvodné a zavádzajúce, ak sa žalovaná proti napadnutému rozsudku bráni tvrdením, že sa mal domáhať „upustenia od neoprávneného zásahu“, keď si zjavne musí byť vedomá, že v prípade uloženia takejto povinnosti by nevyhnutne došlo k situácii, kedy by na hasičských staniaciach v určité dni nemal kto slúžiť a tak by bola ohrozená bezpečnosť, životy, zdravie a majetok ľudí.

4.3 Žalobca v žiadnom prípade nemohol súhlasiť ani s tvrdením žalovanej, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v tomto konaní „nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolenia v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku prvoinštančným súdom priznanej sumy.“ V súvislosti s touto námietkou žalobca v prvom rade opätovne poukázal na judikatúru Súdneho dvora, konkrétne na rozsudok C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß , podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe dostatočným dôvodom na domáhanie sa a priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Opätovne zdôraznil, že ustanovenia § 11 – 13 Občianskeho zákonníka sú v tomto prípade používané len analogicky, avšak samotné kritériá priznania nároku vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora EÚ. Žalobca ďalej argumentoval, že už k žalobe priložil relevantné listinné dôkazy - výpis z dochádzkového systému SAP a výplatné pásky za každý mesiac žalovaného obdobia, pričom tieto dôkazy ako ani skutkové tvrdenia ohľadne rozsahu počtu odslužených hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré sa mu nezapočítavali do odpracovaných hodín, neboli ani samotnou žalovanou absolútne nijako spochybnené. Rovnako tak podrobne uviedol a preukázal, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia dosiahol 51,21 hodín. Žalobca vyjadril presvedčenie, že svoj nárok (čo do rozhodujúcich skutkových tvrdení o rozsahu pracovného času a služobnej pohotovosti, a mojím výsluchom na pojednávaní aj čo do následkov prekračovania maximálneho pracovného času na mojom osobnom živote) preukázal a odôvodnil viac než dôkladne a podrobne. Tu taktiež zdôraznil, že žalovaná zákonom požadovaným spôsobom – t. j. určito a účinne (§ 151 ods. 1, ods. 2 CSP) žiadne z týchto rozhodujúcich skutkových tvrdení nespochybnila. Skutkové a právne dôvody, pre ktoré žalovaný výšku náhrady škody (v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch) odvíjal od celkového súčtu hodín odpracovanej určenej služobnej pohotovosti za žalované obdobie, už vyčerpávajúco odôvodnil tak v podanej žalobe (ako aj vo Vyjadrení žalobcu zo dňa 06.03.2023). V súvislosti s námietkou žalovanej o tom, že by žalobcovi nejaká ujma vôbec vznikla žalobca poukázal najmä na obsah jeho výpovede na pojednávaní, na ktorom súd vykonal dôkaz jeho výsluchom ako strany sporu. V danom prípade je podľa názoru žalobcu podstatou veci to, že čas, ktorý často trávil v práci nad rámec Smernicou 2003/88/ES

maximálne prípustných 48 hodín týždenne (ktorý žalovaná ani nepovažuje za pracovný čas), by v práci tráviť nemusel a nemal. Tento čas by teda mohol využiť akokoľvek inak podľa vlastného slobodného rozhodnutia, či už s rodinou, priateľmi, koníčkami, alebo áno – prípadne aj spaním a odpočinkom. Prvoradým cieľom prijatia predmetnej Smernice 2003/88/ES bolo zlepšiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri práci, čo má byť dosiahnuté okrem iného práve aj zabezpečením primeranej doby odpočinku a obmedzením nočnej práce. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú mu súd prvej inštancie priznal podľa žalobcu zohľadňuje závažnosť, intenzitu a dĺžku trvania zásahu do jeho základných práv (dlhoročné porušovanie mojich v žalobe označených základných práv), mieru zavinenia žalovanej a okolnosti, za ktorých k porušovaniu mojich práv došlo a naďalej dochádza (roky trvajúce vedomé a zjavne úmyselné udržiavanie protiprávneho stavu, ktorý zrejme žalovanej vyhovuje a napriek objektívnej vedomosti o rozpore ZoHaZZ s úniovým právom tento protiprávny stav neodstránila). Zhrnúc uvedené skutočnosti bol žalobca presvedčený, že súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom priznal náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške, ktorá zohľadňuje všetky rozhodujúce skutkové a právne okolnosti veci, je primeraná, zákonná a v neposlednom rade aj spravodlivá.

4.4 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti dospel žalobca k záveru, že odvolanie žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie je v celom rozsahu neodôvodnené a neopodstatnené. Navrhol preto, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil a priznal mu voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Žalovaná sa k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu nevyjadrila.

6. V dôsledku odvolania podaného žalovanou proti rozsudku súdu prvej inštancie, krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v medziach daných ust. § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie vo postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

7. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

8. Na základe podaného odvolania žalovanej tak v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 CSP a dôvodov podaného odvolania podľa § 380 CSP, po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej na základe vykonaného dokazovania v odôvodnení napadnutého rozhodnutia skonštatoval skutkový stav veci správne, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle § 383 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie dôkazy vykonané v konaní vyhodnotil podľa § 191 ods. 1 CSP a rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP, pričom odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má všetky náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd uvádza, že odvolateľ v podanom odvolaní neuviedol žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie (vo veci samej), nežiadal ani doplniť dokazovanie za podmienok ustanovených v § 384 ods. 2 a 3 CSP o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré by nemohli bez svojej viny byť prezentované v prvoinštančnom konaní. Odvolací súd preto pri rozhodovaní o veci vychádzal zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, pričom v súdnej veci neboli naplnené procesné predpoklady dopĺňovať dokazovanie, prípadne nariadovať odvolacie pojednávanie zo strany odvolacieho súdu (§ 383, § 384 ods. 1, 2 a 3 v spojení s § 366 CSP). S prihliadnutím na rozsah odvolania žalovanej a odvolacie dôvody uvedené v podanom odvolaní odvolací súd konštatuje, že na základe preskúmania veci dospel k záveru, že podané odvolanie nie je dôvodné, nemožno mu vyhovieť. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Po preskúmaní veci nezistil odvolací súd žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok.

9. S poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd považuje napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny ako vo výrokovej časti, tak aj v časti odôvodnenia a zároveň v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

10. Nad rámce uvedeného k zásadným odvolacím námietkam žalovanej odvolací súd uvádza:

10.1 Pokiaľ žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie nemal kompetenciu konštatovať, že obsah Smernice 2003/88/ES bol do ZoHaZZ prebratý nesprávne, takýto záver nemohol si osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, pričom zároveň namietala v tejto časti arbitrárnosť rozsudku, keď podľa žalovanej sa súd prvej inštancie nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie takto nastolenej otázky, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v danej veci mal právomoc na prejednávanie sporu. Podľa § 3 ods. 1 CSP, súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. V zmysle § 21 Občianskeho zákonníka, pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je

právnickou osobou. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Zisťovanie danosti právomoci civilných súdov sa spravuje zásadou, že to, či právny vzťah a jeho riešenie patrí do ich právomoci alebo nie, je závislé od jeho obsahu, a nie iba od jeho úpravy konkrétnym právnym odvetvím hmotného (najčastejšie) súkromného práva. Právomoc je jednou z procesných podmienok. Splnenie tejto procesnej podmienky súd skúma z úradnej povinnosti (ex offa) v každom štádiu konania a na každej inštancii. Jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania. Ak súd zistí nedostatok právomoci, musí tiež zisťovať existenciu iného príslušného orgánu, ktorý má právomoc vo veci konať a ktorému je súd povinný vec po zastavení konania postúpiť (§ 10 ods. 1 CSP). Ak takýto štátny orgán neexistuje, súkromnoprávny spor resp. iná súkromnoprávna vec patrí do právomoci súdu. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia - transpozície smernice Európskej únie do vnútroštátneho právneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom odvolací súd poukazuje na to, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Keďže v posudzovanom spore sa medzi žalobcom a žalovanou jedná o súkromnoprávny spor týkajúci sa žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody porušením únievého práva, ktorej sa domáhal ako nemajetkovej ujmy, a preto súd prvej inštancie mal v zmysle ustanovenia § 3 CSP právomoc spor medzi žalobcom a žalovanou prejednať a v spore rozsudkom rozhodnúť. Súd prvej inštancie pri posudzovaní veci predmetu sporu musel posudzovať zodpovednosť žalovanej za škodu žalobcovi, ktorá mu bola spôsobená porušením práva únie, pričom jedným z predpokladov zodpovednosti je „dostatočne závažné porušenie právnej normy únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom“, súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednávanej spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovanej došlo k tvrdenému porušeniu práva únie pri preberaní Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k ZoHaZZ, čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či ZoHaZZ zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES. Z týchto dôvodov preto argumentácia žalovanej v podanom odvolaní, že súd prvej inštancie nebol oprávnený, a teda nemal právomoc posudzovať súlad ZoHaZZ so Smernicou 2003/88/ES, podľa názoru odvolacieho súdu je nedôvodná. S otázkou právomoci súdu, miestnej príslušnosti súdu a splnenia procesných podmienok pre prejednanie a rozhodnutie o nároku žalobcu sa súd prvej inštancie správne vysporiadal, pričom odvolací súd poukazuje na odôvodnenie v bodoch 57. až 60. rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje.

10.2 Pokiaľ sa týka odvolacej námietky žalovanej ohľadne pasívnej vecnej legitímácie, odvolací súd poukazuje na to, že v civilnom sporovom konaní musíme rozlišovať procesnú legitímáciu a vecnú legitímáciu. Procesnou legitímáciou rozumieme oprávnenie byť stranou v spore. Vecnou legitímáciou rozumieme z hmotného práva vyplývajúci stav svedčiaci o tom, kto je nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti v konkrétnom prípade. Či je strana vecne legitimovaná, buď aktívne (na strane žalobcu) alebo pasívne (na strane žalovaného), ukáže sa v konečnom vecnom súdnom rozhodnutí. Nedostatok vecnej legitímácie teda znamená, že strana nebola nositeľom práva, o ktoré išlo v konkrétnom konaní. Vecná legitímácia má význam v každom sporovom konaní. Nedostatok vecnej legitímácie teda znamená, že strana nebola nositeľom práva, o ktoré išlo v konaní. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdených povinností na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán nenamietá (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. 6. 2010, sp. zn. 2 Cdo 205/2009). Smernica nemá všeobecnú záväznosť (ako nariadenie), pretože je adresovaná iba členským štátom Európskej únie (ďalej len „členský štát“) a nie všetkým fyzickým a právnickým osobám. Ustanovenia smernice musia byť transponované do vnútroštátneho právneho s jednoznačnou záväznou právnou silou v podobe všeobecne záväzného predpisu a s presnosťou a s jasnosťou požadovanou na účely splnenia požiadavky právnej istoty (Komisia p. Poľsku, C-475/07, 12. 02. 2009, bod 49; Komisia p. Luxembursku, C-57/07, 06. 12. 2007, Zb. s. I-183, bod 10; Komisia p. Španielsku, C-132/04, 12. 01. 2006, Zb. s. I-3). Zároveň členské štáty majú povinnosť transponovať (prebrať) smernicu do svojho vnútroštátneho právneho poriadku v predpísanej transpozičnej lehote. K námietke žalovanej o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, žalovaná v konaní poukázala na potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ s tým, že na aplikácii Smernice 2003/88/ES sa žalovaná nepodieľala, nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodná. Odvolací súd sa so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom prebratí Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku

Slovenskej republiky stotožňuje, pričom skutočnosť, že žalovaná sa priamo nepodieľa na aplikácii Smernice 2003/88/ES, resp. ZoHaZZ vo vzťahu k žalobcovi, je z hľadiska prejednávaneho sporu bez právneho významu. Odvolací súd poukazuje na to, že podľa čl. 29 Smernice 2003/88/ES táto smernica je adresovaná členským štátom, pričom žalovaná ako členský štát Európskej únie a adresát Smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade že žalovaná (Slovenská republika) túto povinnosť nesplní, je zodpovedná aj za nesprávnu aplikáciu Smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do jej právneho poriadku. Keďže žalobca (fyzická osoba) sa žalobným nárokom domáha náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme z titulu porušenia úniového práva členským štátom EÚ (Slovenskou republikou), preto žalovaná (Slovenská republika, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, a to Ministerstvo vnútra SR, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR), disponuje pasívnou vecnou legitimáciou. Z týchto dôvodov preto odvolací súd námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej v spore považuje za nedôvodnú.

10.3 Odvolací súd za nedôvodnú považuje aj námietku žalovanej, v ktorej namietala, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil pôsobnosť Smernice 2003/88/ES, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany (čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES v spojení s čl. 2 Smernice Rady 89/391/EHS zo dňa 12.06.1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci), pričom zároveň namietala, že rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-429/09 sa týka „mestského hasiča“, a preto ho nie je možné považovať za smerodajné, resp., že Smernica 2003/88/ES sa na žalobcu nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože to neumožňuje charakter vykonávaných činností a rozvrh služobného času, keď činnosť žalobcu patrí medzi odvetvia a činnosti, ktoré nahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie pri právnom posúdení veci aj v znení Smernice 2003/88/ES správne pri rozhodovaní vychádzal aj z príslušnej judikatúry Súdneho dvora EÚ, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva únie, ktorý Súdny dvor EÚ podal (viď rozsudok C-261/2021 zo dňa 07.07.2022). Žalovaná sa bráni v rovine všeobecnej polemiky so závermi súdu prvej inštancie, bez dopadu na závažnosť rozhodnutí Súdneho dvora EÚ, od ktorých niet dôvodu sa odchýliť, vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu. Súdny dvor EÚ rozhodol, že čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor rozhodol, že Smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Na účely Smernice 2003/88/ES pojem pracovníka nemôže byť vykladaný rôzne podľa právnych predpisov toho ktorého štátu, ktorý je členským štátom Európskej únie, ale má autonómny význam vlastný právu únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať žiaden dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva únie. Znamená to teda, že skutočnosť, či niekto je podľa vnútroštátneho práva dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k posudzovaniu charakteristiky pracovníka relevantná, a na takéhoto pracovníka sa vzťahujú ustanovenia Smernice 2003/88/ES (rozsudky C-397/01 až C-403/01, C-429/09, C-518/15). Vzhľadom už na vyššie uvedené je preto nedôvodná odvolacia námietka žalovanej, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na žalobcu ako hasiča a bez právneho významu je skutočnosť, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom, resp. služobnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudok C-429/09 vo veci Fuß body 33. až 35.). Členské štáty teda nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b/ Smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku, alebo určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 bod 99., C-429/09 body 35. a 52.). Súdny dvor EÚ judikoval, a to opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 bod 95.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť

vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (rozsudok C-437/08 bod 27.). Súdny dvor EÚ osobitne v prípade hasičov potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený Smernicou 2003/88/ES (rozsudok C-429/09, C-52/04). Z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t. j. v mieste výkonu práce, celý čas služobnej pohotovosti je potom potrebné započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada v zmysle § 122 ods. 1 ZoHaZZ nemá vplyv na porušenie článku 6 písm. b/ Smernice č. 2003/88/ES. Námetka žalovanej, že Smernica č. 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je preto z vyššie uvedených dôvodov nedôvodná. Odvolací súd poukazuje na to, že aj z aktuálnej judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že v prípade, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (rozsudky vo veci C-214/20, C-580/19, C-344/19).

10.4 Vo vzťahu k nároku na náhradu škody pokiaľ žalovaná v podanom odvolaní uvádza, že článok 17 ods. 1 Smernice č. 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchyľili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany, bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej obrany (ako je v súdnej veci), odvolací súd uvádza, že túto odvolaciu námetku nemožno považovať za dôvodnú. Hoci v článku 17 Smernice č. 2003/88/ES bola daná možnosť členským štátom odchyliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení smernice podľa článku 17 ods. 3 písm. b/ Smernice, v ktorej je uvedené, že v súlade odstavcom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od článku 2 alebo 6, ktorých aplikácia je v danom prípade rozhodujúca, smernica nepripúšťa.

10.5 Pokiaľ žalovaná namietala, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom, pričom veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný, odvolací súd uvádza, že zo žaloby ako aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je nepochybne zrejmé, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovanej k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy SR) z dôvodu, že účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia Smernice č. 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania, alebo iného nepravidielného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože reálne musel odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle Smernice 2003/88/ES a musel tráviť čas v práci, prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám, resp. iných aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru ohľadom splnenia predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva únie, pričom predmetné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva únie vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora EÚ. Podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva únie, ak porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám, alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva únie je dostatočne závažné a medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Odvolací súd je v súlade s názorom súdu prvej inštancie toho názoru, že v súdnej veci boli predpoklady zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva únie splnené. Odvolací súd uvádza, že článok 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného

času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, a to listinnými dokladmi, ktoré boli vypracované zamestnávateľom žalobcu, že za sporné obdobie, ktoré je predmetom sporu, opakovane dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín, na čo poukázal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Zároveň je splnená aj podmienka porušenia práva únie dostatočne závažným spôsobom, keďže porušenie článku 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ (rozsudok C-429/09). Splnená je aj podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovanej došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia v zmysle článku 40 Ústavy SR a tiež v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život v zmysle článku 19 ods. 2 Ústavy SR, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle Smernice 2003/88/ES, a to na úkor svojich blízkych ako aj seba, pričom musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením žalobcu.

10.6 Nie je dôvodná odvolacia námietka žalovanej, že medzi porušením práva únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť z dôvodu, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práva a nepožiadal ho o náhradu škody, a teda nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody. Odvolací súd uvádza, že na postavenie žalobcu ako hasiča sa vzťahuje judikatúra Súdneho dvora EÚ (rozsudky C-429/09 a C-445/06), z ktorej vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať, výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva únie museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo únie, a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Pracovníka je potrebné považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať, vzhľadom na toto slabšie postavenie, môže byť takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. Vo veci ako je vec tohto súdneho sporu, ktorá sa týka porušenia ustanovenia práva únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požiadali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržiavania; vyžadovanie takejto podmienky by potom znamenalo spochybňovanie práva na náhradu škody, ktorý má základ v právnom poriadku únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Článok 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, a preto za týchto podmienok správne dospel súd prvej inštancie k záveru, že nemožno považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že boli porušené jeho práva, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi.

10.7 Odvolací súd ďalej uvádza, že Smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi (občanovi členského štátu EÚ) porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv jednotlivca. Vnútroštátne právo členských štátov musí určiť, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektívnosti bolo stanovené, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Právny poriadok SR tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie. Ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu

najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analogia podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka). Odvolacia námietka žalovanej, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu nie je dôvodná, pretože z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobca v žalovanom období je každý mesiac v práci viac než by prináležalo podľa maximálneho pracovného času a zároveň opakovane dochádzalo u žalobcu k prekročovaniu limitu 48-hodinového služobného času. Odvolací súd uvádza, že žalobca v dôsledku takého rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom únie, prišiel o čas, ktorý by inak (za situácie, že by nemal nariadenú pracovnú pohotovosť s povinnosťou zdržiavať sa na pracovisku) venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov fyzickej a psychickej relaxácii, mohol by rozhodnúť o trávení tohto času podľa vlastného uváženia.

10.8 Odvolací súd nesúhlasí ani s námietkou žalovanej, že v súdnej veci neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že žalobca sa mal domáhať upustenia od takého zásahu od svojho zamestnávateľa s poukazom na to, že žalobca sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia bez toho, aby tento údajný protiprávny stav bol do budúcnosti napravený. Odvolací súd poukazuje na to, že súd je pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy viazaný v tom smere, že má posúdiť primeranosť výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie Smernice 2003/88/ES žalobca utrpel, pričom spôsob určenia ako aj posudzovanie výšky nároku z titulu náhrady nemajetkovej ujmy je na úvahe súdu. Súd však musí pri úvahe o priznaní ako aj výške náhrady nemajetkovej ujmy hodnotiť tak jednotlivé okolnosti ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zo zákona je na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Súd prvej inštancie so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, a to právo na ochranu zdravia a právo na súkromie a okolnosti porušovania práva žalobcu správne dospel k záveru, že v súdnej veci sú splnené podmienky na aplikáciu § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, t. j. na priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, keď žalovaná ako členský štát EÚ neprijala opatrenia nevyhnutné za zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES a zároveň za situácie, že do pracovného času nie sú zarátavané nadčasy služobnej pohotovosti, je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, ktorým je štát namieste. Rovnako berúc do úvahy už vyššie uvedené neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod. Z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osobe v spoločnosti je len príkladom uvedených, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom právna úprava v ust. § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka nevyklučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nejavila ako postačujúca. Odvolací súd teda uvádza, že je v zhode s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovi ako fyzickej osobe vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Polemika žalovanej v podanom odvolaní, keď uvádza, že otáznym zostáva akú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou, neobstojí. Námietka, že pokiaľ nie je nariadený služobný zákrok, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, s poukazom na to, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych zamestnanca a v čase služobnej pohotovosti sa preto od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť, a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, rovnako neobstojí, a to z dôvodu, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom, musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti, nenachádza sa, a teda je oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám je z týchto dôvodov fakticky vylúčená.

10.9 Žalobca sa žalobou domáhal zaplataenia nemajetkovej ujmy v sume 4.298,79 €, ktorú vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej povinnosti za obdobie od januára 2020 do novembra 2022 a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a/ ZoHaZZ, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie výpoveďou žalobcu v spojení s listinnými dôkazmi, ktoré má žalobca k dispozícii od svojho zamestnávateľa, preukázal, tak ako to vyhodnotil súd prvej inštancie, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Domáhal sa náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odsľúžil, a ktoré mu neboli započítané do služobného času (čo je v rozpore s čl. 2 ods. 1 Smernice č. 2003/88/ES), nedomáhal sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne.

10.10 Súd prvej inštancie v bode 61. rozsudku konštatoval, že na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní nariadenia pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, s ktorým zisteným skutkovým stavom s prihliadnutím na žalobcom predložené doklady sa odvolací súd stotožňuje. Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že žalovaná v priebehu konania, pričom k žalobe a k následnému vyjadreniu žalobcu sa podrobne žalovaná vyjadrovala v dvoch písomných vyjadreniach, nenamietal tvrdenia o prekročovaní týždenného pracovného času. Hoci žalované pláň vykonaných služieb príslušníkmi hasičského a záchranného zboru Hasičskej stanici Zvolen, ako aj výplatné lístky, ktoré predložil do konania žalobca v priebehu konania pred súdom prvej inštancie náležitým spôsobom nerozporovala, v odvolaní tvrdí, že nebolo preukázané prekročenie limitu 48 hodinového týždenného pracovného času podľa Smernice č. 2003/88/ES. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že v roku 2020 týždenný pracovný čas žalobcu presahoval týždenný pracovný určený Smernicou č. 2003/88/ES priemerne o 8 hodín každý týždeň (pri počte žalobcom odpracovaných hodín 2.928 a priemernom počte týždňov 52,28 priemerný týždenný pracovný čas žalobcu na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín), v roku 2021 týždenný pracovný čas žalobcu presahoval týždenný pracovný určený Smernicou č. 2003/88/ES priemerne o 8 hodín každý týždeň (pri počte žalobcom odpracovaných hodín 2.920,08 a priemernom počte týždňov 52,14 priemerný týždenný pracovný čas žalobcu na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín) a v roku 2022 (za obdobie január 2022 - november 2022) týždenný pracovný čas žalobcu presahoval týždenný pracovný určený Smernicou č. 2003/88/ES taktiež priemerne o 8 hodín každý týždeň (pri počte žalobcom odpracovaných hodín 2.672 a priemernom počte týždňov 47,71 priemerný týždenný pracovný čas žalobcu na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín), pričom v roku 2020 žalobca odpracoval 399,53 hodín určenej služobnej pohotovosti, v roku 2021 žalobca odpracoval 644,70 hodín určenej služobnej pohotovosti a v roku 2022 (za obdobie január 2022 - november 2022) žalobca odpracoval 621,39 hodín určenej služobnej pohotovosti. Je teda zrejmé, že u žalobcu bol opakovane prekročovaný maximálny prípustný rozsah týždenného pracovného času podľa Smernice č. 2003/88/ES. Odvolací súd preskúmaním veci teda dospel v zhode so zistením súdu prvej inštancie, že k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období dochádzalo, avšak zároveň poukazuje na to, že výšku nemajetkovej ujmy žalobca neodvodzoval od počtu hodín, ktoré prekročili maximálny limit 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu, ale od počtu hodín, ktoré žalobcovi napriek tomu, že tieto hodiny v rámci služobnej pohotovosti bol prítomný na pracovisku neboli započítané do fondu pracovného času, ktorú skutočnosť žalovaná v konaní žiadnym spôsobom nespochybnila. Odvolací súd uvádza, že žalobca v dôsledku takého rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom únie, prišiel o čas, ktorý by inak (za situácie, že by nemal nariadenú pracovnú pohotovosť s povinnosťou zdržiavať sa na pracovisku) venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov fyzickej a psychickej relaxácii, mohol by rozhodnúť o trávení tohto času podľa vlastného uváženia. Odvolací súd poukazuje na to, že súd je pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy viazaný v tom smere, že má posúdiť primeranosť výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie Smernice 2003/88/ES žalobca utrpel, pričom spôsob určenia ako aj posudzovanie výšky nároku z titulu náhrady nemajetkovej ujmy je na úvahe súdu. Súď však musí pri úvahe o priznaní ako aj výške náhrady nemajetkovej ujmy hodnotiť tak jednotlivé okolnosti ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zo zákona je na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Odvolací súd je v zhode s názorom súdu prvej inštancie, že nerešpektovaním článku 6 písm. b/ Smernice č. 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu a za situácie, že hodiny služobnej pohotovosti

neboli žalobcovi v rozsahu 1.665,62 hodín započítané do služobného času (čl. 2 ods. 1 Smernice č. 2003/88/ES), došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie jeho súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah má nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa v zmysle judikatúry Súdneho dvora považuje za závažný zásah do práv jednotlivca, keď ide o nezvratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času, ktorý žalobca (berúc do úvahy náplň jeho zamestnania) potrebuje na regeneráciu pracovných síl, by samotné konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením. Z týchto dôvodov je preto dôvodné poskytnúť žalobcovi primeranú finančnú náhradu.

10.11 Podľa názoru odvolacieho súdu je legitímny aj názor žalobcu a rovnako súdu prvej inštancie, keď výšku nemajetkovej ujmy odvodzoval od počtu hodín strávených pracovnou pohotovosťou, ktorý čas nebol započítaný do pracovnej doby žalobcu, ktoré tvrdenie žalobcu, vrátane dokladov, ktoré žalobca predložil žalovanej žiadnym spôsobom ani nespochybnila. Teda úvaha súdu v tom smere, že výšku nemajetkovej ujmy odvodzoval od výšky počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovnej doby, je v zásade legitímna. Odvolací súd uvádza, že má vedomosť o rozhodovacej činnosti, či už súdov prvej inštancie, ako aj súdov odvolacích, pričom táto rozhodovacia činnosť v jednotlivých prípadoch (obdobných ako prípad v tejto veci) je rozličná, keď niektoré rozhodnutia, či už prvostupňových súdov, resp. odvolacích súdov sa stotožňujú s výškou nemajetkovej ujmy, ktorá je odvodzovaná od počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nie je započítaná do pracovného času za situácie, že zároveň nebol rešpektovaný článok 6 písm. b/ Smernice č. 2003/88/ES (ako v tejto veci); niektoré súdy pri úvahe o výške nemajetkovej ujmy vychádzajú zo skutočnosti, koľko hodín pracovnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na pracovný čas hasiča, bolo v rozhodnom období nad rozsahom 48 hodín; niektoré súdy výšku nemajetkovej ujmy priznávajú na základe voľnej úvahy, neberúc do úvahy ani počet odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti, ktorý sa nezapočítava do pracovného času hasiča, resp. ktorý presahuje hranicu 48 hodín pracovného času v týždni. Odvolací súd teda uzatvára, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o žalobcom uplatnenom nároku, ktorým sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy správne prihliadol na charakter a trvanie zásahu, ktorým zásahom boli porušené aj osobnostné práva na súkromie a rodinný život garantované článkom 19 ods. 2 Ústavy SR, ako aj článku 36 ods. 1 písm. c/, d/, e/ Ústavy SR, podľa ktorého zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci (písm. c/), najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času (písm. d/), primeraný odpočinok po práci (písm. e/). Odvolací súd uvádza, že je potrebné prihliadnúť na to, že právo na odpočinok u žalobcu je permanentne niekoľko rokov porušované, pričom žalobca plní v spoločnosti zodpovedné úlohy, ktoré od neho vyžadujú plné nasadenie. O to viac je dôležité, aby mal možnosť po práci si aj odpočinúť a venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. vykonávaniu aktivít podľa vlastného uváženia, pričom takýto odpočinok nemôže dosiahnuť v prípade nariadenej pracovnej pohotovosti, počas ktorej je povinný zdržiavať sa na pracovisku. Berúc do úvahy všetko už vyššie uvedené, odvolací súd dospel k názoru, že úvahu okresného súdu, keď výšku nemajetkovej ujmy odvodzoval od počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času, možno považovať za legitímnu a s prihliadnutím na rozsah zásahu, trvanie zásahu a nemožnosť žalobcu odstrániť pretrvávajúci zásah, ktorý je spôsobený neprebratím, resp. nesprávnym prebratím újmného práva do práva Slovenskej republiky, za čo v plnom rozsahu zodpovedá štát, t. j. žalovaná, považoval rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej náhrady za vecne správny.

10.12 Práva žalobcu vyplývajúce zo Smernice 2003/88/ES neboli štátom dodržiavané, pričom zároveň bolo pomerne dlhé obdobie porušované právo žalobcu na odpočinok, a to aj napriek tej skutočnosti, že žalobca v spoločnosti plní zodpovedné úlohy, a preto bolo dôležité, aby mal možnosť si po práci náležite odpočinúť. Z týchto dôvodov preto odvolací súd považuje nárok žalobcu za dôvodný a prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú, pričom k porušeniu práv žalobcu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Keďže nemajetkovú ujmu nie je možné nahradiť inak z dôvodu uplynutia času, berúc do úvahy špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Európskej Únie a trvanie tohto zásahu, nie je primerané porovnávanie s inými obdobnými prípadmi zásahov, ako to namietala žalovaná v podanom odvolaní. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny alebo obetiam trestných činov. Zároveň neobstojí ani argumentácia žalovanej, že nemôže byť stranou sporu o ochranu osobnosti, z dôvodu, že v právnom poriadku Slovenskej republiky neexistuje osobitná právna úprava obsahujúca náležitosti konania o náhrade škody spôsobenej porušením únieového práva s tvrdením, že žalovaná nemôže byť účastníkom sporu o ochranu osobnosti majúca za to, že v takomto prípade žalovaná nie je pasívne vecne legitímovaná, k čomu odvolací súd uvádza, že

k otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovanej sa už odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia vyjadril vyššie.

11. Odvolací súd poukazujúc už na vyššie uvedené dôvody odvolacie námietky žalovanej nepovažoval za dôvodné a preto rozsudok súdu prvej inštancie v jeho meritórnych výrokoch potvrdil ako vecne správny. V odvolacom konaní neboli zistené nesprávne skutkové zistenia súdom prvej inštancie z vykonaných dôkazov pred súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie vec právne posúdil správne. Tvrdenie žalovanej, že rozsudok súdu prvej inštancie je arbitrárny v určitej časti a nedostatočne odôvodnený, nie je dôvodné, keď rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa všetky náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Súd sa vysporiadal s podstatnými otázkami ohľadom základu uplatneného nároku, ako aj jeho výšky.

12. Ako výrok závislý odvolací súd preskúmal i druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj v časti trov konania pri právnej aplikácii § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobca bol v konaní plne úspešný, súd prvej inštancie správne uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom výška týchto trov bude určená osobitným uznesením súdu prvej inštancie postupom v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

13. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní iniciovanom odvolaním žalovanej táto nebola úspešná ani sčasti, keď odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho odvolaní napadnutých častiach z dôvodu vecnej správnosti potvrdil. Celý procesný úspech v odvolacom konaní tak prináleží žalobcovi, ktorý sa k odvolaniu žalovanej i vyjadroval, a to prostredníctvom právneho zástupcu. V súvislosti s odvolacím konaním tak žalobcovi trovy preukázateľne vznikli. S poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP odvolací súd uložil žalovanej ako procesne neúspešnej strane sporu v odvolacom konaní povinnosť nahradiť žalobcovi trovy vzniknuté v súvislosti s odvolacím konaním v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o výške trov.

14. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).